

Fővárosi Ítéltábla
mint másodfokú bíróság
1.Mf.31.042/2023/6.

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság a Kászonyi Ügyvédi Iroda (Felperesi jogi képviselő címe, ügyintéző: dr. Kászonyi Gabriella ügyvéd) által képviselt **Felperes1** (Felperes1 címe) **felperesnek** a dr. Staniczné dr. Győrpál Csilla kamarai jogtanácsos által képviselt **Alperes1** (Alperes1 címe) **alperes** ellen sérelemdíj iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 11.M.70.722/2022/6. számú ítélete ellen az alperes által 7. sorszámon előterjesztett fellebbezés folytán meghozta az alábbi

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 80.000.- (nyolcvanezer) forint másodfokú perköltséget.

A le nem rótt 400.000.- (négy százezer) forint fellebbezési illetéket a Magyar Állam viseli.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

Ítéleti tényállás

[1] A felperes édesanyja és édesapja, néhai Felperes1 édesapjának neve 2013-ban házasságot kötöttek. Házasságuk boldogan telt, néhai Felperes1 édesapjának neve támogató, gondoskodó férj volt. Anyagi gondjaik nem voltak. A felperes szülei nagycsaládot terveztek, két év várakozás után, 2015. november 12. napján született meg a felperes, akiről néhai édesapja nagy szeretettel gondoskodott.

[2] A felperes néhai édesapja a munkavégzés helyének neve állományában tűzszerszámként szolgált, amikor 2016. július 1. napján szolgálati feladatai ellátása közben hősi halált halt. A Alperes1 Hivatal2 2016. augusztus 17-én kelt határozatával a perbeli balesetet szolgálati kötelemekkel összefüggőnek minősítette.

[3] A felperes édesapját rendkívül fiatalon, hat hónapos korában veszítette el, róla emlékei nincsenek. Életkorából adódóan gyászt nem tudott megélni, édesapja elvesztése a szokásos mértéket meghaladóan kimutatható lelki hátrányt nem okozott számára. Az apa hiánya abban mutatkozott meg nála, hogy három éves korában minden férfit apának szólított. Kommunikációjában megjelent az édesapjával való találkozás igénye és ezzel összefüggésben a halál kérdése.

[4] A felperest édesanyja egyedül neveli, akit a gyászfolyamat jelentősen megviselt, traumatikus veszteségét lényegében nem tudta lezárni, elgyászolni. A gyászfolyamat akadályozottsága okán elhúzódó alkalmazkodási zavar alakult ki nála, mely nem tekinthető véglegesnek.

[5] A Alperes1 Hivatal1 2016. július 6. napján kelt határozatával 10.000.000,- forint sérelemdíj előleget állapított meg a felperes részére.

[6] A Alperes1 Hivatal1 határozat száma3 számú határozatával felperes kárigényének részben helyt adott, sérelemdíj jogcímén nettó 20.000.000,- forint kártérítést állapított meg. A felperes fellebbezése folytán eljáró Miniszter1 másodfokú határozatával a fellebbezést elutasította és az elsőfokú határozatot helybenhagyta.

Kereset és ellenkérelem

[7] A felperes végső keresetében kérte az alperes kötelezését további 5.000.000.- forint sérelemdíj megfizetésére. Hivatkozásképpen előadta, hogy az alperes megsértette a családban éléshez való jogát, a baleset miatt elvesztette édesapját. Ezáltal pótolhatatlan veszteséget szenvedett, mely semmivel nem tehető jóvá és egész életében kísérni fogja. Édesapja ereje teljében lévő, 35 éves, egészséges, ambíciókkal teli, családjának élő fiatalember volt a baleset bekövetkezésének idején. A teljes családban éléshez való joga - hat hónap kivételével - egész életére sérült édesapja elvesztésével. Elvesztette a családfőt, aki anyagi, fizikai és lelki biztonságot nyújtott volna számára, aki az egész életében végig kísérhette és felnevelhette volna. Édesapja már nem adhatja meg neki ezt a szeretetet, gondoskodást, pozitív értékrendet. Hivatkozott arra, hogy ugyanezen baleset következményeit egy másik sértett vonatkozásában már értékelte a Kúria az Mfv.X.10.179/2020/9. számú határozatában, mely ügyben a csecsemőkorú felperesre nézve önmagában a családban éléshez való jog sérelmére tekintettel további 5.000.000.- forint sérelemdíjat talált megalapozottnak. A hivatkozott ügyben, tekintettel arra, hogy a fiatalabb gyermeket életkora miatt nem tudta a

szakértő vizsgálni, ugyancsak nem állapítottak meg a szokásos mértéket meghaladó pszichés zavart vagy károsodást.

[8] Az alperes ellenkérelmében kérte a kereset elutasítását. Hivatkozásképpen előadta, hogy az igényelt sérelemdíj mértéke – figyelemmel a már e jogcímen kifizetett 20.000.000,- forintra – eltűzött, különös tekintettel arra, hogy a felperes kizárólag a családban éléshez való jog sérelme tekintetében tartotta fenn a követelését. Álláspontja szerint a perben rendelkezésre álló bizonyítékok nem támasztották alá, hogy a felperes olyan nem vagyoni sérelmet szenvedett volna, melynek ellensúlyozására a 25.000.000,- forint lenne elégséges és szükséges mérték. A sérelemdíj iránti igények megalapozottságát mindig az egyes személyekhez kapcsolódóan, egyedileg kell elbírálni, emiatt irrelevánsak más bíróságok és bírói szintek által meghozott döntések, még akkor is, ha hasonló tényállás mellett születtek. A felperes által hivatkozott ügyszámhoz képest jelentős eltérés, hogy jelen eljárásban a szakvélemény által is igazoltan nem sérült a felperes pszichéje és személyiségfejlődése az édesapja elvesztése miatt. Ebből pedig az következik, hogy a felperes nem tudott eleget tenni az őt terhelő bizonyítási kötelezettségének abban a körben, hogy a már kifizetett 20.000.000,- forint felett további sérelemdíj illetné meg.

[9] Hivatkozott arra is, hogy a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) a honvédek jogállásáról szóló 2012. évi CCV. törvénynek (a továbbiakban: Hjt.) nem háttérjogszabálya. Ebből eredően a sérelemdíjra vonatkozó igény érvényesítése során a kártérítési felelősség szabályai szerint kell eljárni. Következésképpen a jelen eljárásban érvényesített sérelemdíj csak azokon a tényeken alapulhat, melyek a kártérítési kérelem előterjesztéséig keletkeztek.

Az elsőfokú bíróság döntése

[10] Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest 5.000.000,- forint sérelemdíj megfizetésére.

[11] A határozat indokolása – utalva az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésére, a Hjt. 174. § (1) bekezdésére, továbbá a Ptk. 2:52. § (1)-(3) bekezdésére és a 2:43. § (1) bekezdés b) pontjára – rögzítette, hogy ugyan a Hjt.-nek nem háttérjogszabálya a Ptk., de a Hjt. 174. § (1) bekezdése utal a Ptk. szerinti sérelemdíj jogintézményére. A pert megelőző kártérítési eljárást előíró Hjt. 177. §-a, továbbá a kártérítési eljárást szabályozó 10/2013. (VIII. 12.) HM rendelet nem írták elő a megelőző eljárás lefolytatását. Következésképpen az állomány tagjának közeli hozzátartozója személyiségi jogának megsértése és a kompenzálására hivatott sérelemdíj mértékének megítélése kapcsán a Ptk. vonatkozó rendelkezései voltak az irányadók. Hivatkozott a Kúria Mfv.VIII.10.097/2022/4. számú ítéletére, valamint az Mfv.X.10.179/2020/9. számú döntésére, melyben a Kúria a Hjt. 173. §-ában és 174. §-ában szabályozott sérelemdíj tekintetében megállapította, hogy az a Ptk. 2:52. § szerinti sérelemdíjjal azonos, és szükséges annak vizsgálata, hogy az alperesi határozathozatalkor

figyelembe vett mérlegelési szempontokon túlmenően vannak-e még olyan körülmények, amelyek a sérelemdíj emelését indokolják.

[12] Az igazságügyi szakértői vélemény kapcsán hangsúlyozta, azt, hogy általában milyen kihatással van egy csecsemőkorú gyermek életére az édesapa korai elvesztése, a bíróság köztudomású tényként vette figyelembe. Éppen ezen általános tudomások szolgáltak alapul ahhoz, hogy a családban éléshez való jog előbb a bírói gyakorlatban, majd az új Ptk. által is kodifikáltan önálló személyiségi jogként lett elismerve. A kirendelt igazságügyi szakértő megállapította, hogy a felperes vonatkozásában ezen szokásos mértéket meghaladó negatív pszichés hátrány nem volt kimutatható.

[13] Az elsőfokú bíróság a szakértői bizonyítás mellett tanúbizonyítást is lefolytatott arra nézve, hogy a felperes milyen családi környezetben élt az édesapja elvesztése előtt, és azt követően, illetve milyen változások történtek életminőségében. A tanúvallomások alátámasztották a szerető, gondoskodó, stabil családi háttérrel, a felperes és az édesapja közötti szoros családi kapcsolatot, a felperes apa és apakép iránti vágyát. A vallomások alapján rögzíthető volt, hogy a felperes egyidőben minden férfit apának szólított. A felperesi törvényes képviselő kétségbe nem volt előadása alapján pedig azt is meg lehetett állapítani, hogy a felperes egyre többet érdeklődik az édesapja iránt, vágyik arra, hogy találkozzon vele.

[14] Az elsőfokú bíróság utalt a sérelemdíj kettős funkciójára, a reparáció és prevencióra, melyek egymás mellett érvényesülnek. Kifejtette, hogy ebből azonban nem következik szükségszerűen az, hogy amennyiben az egyik funkció szerepe az adott tényállás kapcsán háttérbe szorul, e körülményt költségcsökkentő tényezőként kellene figyelembe venni. Ez legfeljebb azzal a következménnyel járhat, hogy az a sérelemdíj mértékének megállapításakor figyelmen kívül esik, azt nem befolyásolja (Mfv.X.10.179/2020/9.).

[15] A jogsértés súlya körében értékelte az elsőfokú bíróság, hogy az elhunyt hozzátartozó korai, fiatalkori halála következtében a felperes családban éléshez való joga végérvényesen megghiúsult, azaz a személyiségi jogsértés tartós, a felperes egész életére kiható, végleges. A jogsértés felperesre gyakorolt hatása körében figyelembe vette, hogy a felperes rendkívül fiatalon, hat hónapos csecsemő korában vesztette el az édesapját. A felperesnek a baleset miatt az édesapja megismerésére sem volt lehetősége, nélküle kell felnevelkednie, nélkülöznie kell mindazt a szellemi, lelki, fizikai és anyagi támaszt, amit átlagosan egy normális családban a gyermek az édesapjától neveltetése, majd önálló életkezdése során kaphat. A személyiségi jogsértés kihat a család funkcióinak alakulására, az elvesztett édesapa családi háztartásban betöltött szerepére, annak a halála utáni megváltozására. Az elsőfokú bíróság ennek kapcsán értékelte az édesanya diagnosztizált elhúzódó gyászreakcióját és alkalmazkodási zavarát is, hangsúlyozva azonban, hogy e körülményt nem az édesanya saját jogán, hanem a felperes környezetére gyakorolt hatásként vette figyelembe, hiszen e nem vagyoni sérelmet egy másik eljárásban már jogerősen elbírálták. A kialakult bírói gyakorlatra figyelemmel az elsőfokú bíróság ezzel összefüggésben köztudomású tényként vette figyelembe, hogy a szülők életminőségének romlása általában együtt jár a csecsemő, illetőleg kisgyermekkorú gyermekük

életminőségének romlásával, még abban az esetben is, ha ezt – életkora miatt – nem élményszerűen éli át a gyermek (Fővárosi Ítéltábla 7.Pf.20.913/2021/8/II. [52] bekezdés). Külön bizonyítás nélkül is belátható, hogy a gyász miatt pszichés nehézségekkel küszködő szülő nehezebben tudja betölteni saját szülői szerepét, ahogyan az sem szorul különösebb bizonyításra, hogy az édesapa kiesésével a családi szerepek átalakulnak, több feladat és teher hárul a gyermeket egyedül nevelő másik szülőre, aki ennek következtében, illetőleg saját pszichés panaszai okán is saját szerepkörét csak korlátozottan tudja betölteni. Az édesapa elvesztésével a felperes így voltaképpen annak lehetőségét veszítette el, hogy két teljes értékű szülő gondoskodása és támogatása mellett nőjön fel.

[16] Az elsőfokú bíróság utalt arra, hogy a baleset idején elhunyt másik tűzszerész csecsemőkorú gyermeke kapcsán született kúriai ítéletben sem került megállapításra pszichés károsodás vagy zavar. Megjegyezte, hogy abban a perben azért nem állt rendelkezésre szakvélemény, mert a gyermekkorú felperes még nem érte el a vizsgálatokhoz szükséges minimum életkort. Rögzítette, a felek között élénk vita alakult azzal összefüggésben, hogy mennyiben lehet meghatározó jelen jogvita mikénti eldöntésében az ugyanazon balesetben a szülőjét szintén csecsemőkorban elvesztő gyermeknek megítélt sérelemdíj mértéke. Ezzel szorosan összefüggött azon kérdés megítélése is, hogy milyen jelentőséget kell tulajdonítani annak, hogy a felperes vonatkozásában az igazságügyi szakértő nem állapított meg pszichés károsodást, míg a másik eljárásban ilyen adat nem állt rendelkezésre. Az elsőfokú bíróság rámutatott: kétségtelen, hogy a közeli hozzátartozó halálának feldolgozása, a gyász egyénenként változó időtartamú, akár évekig is elhúzódó folyamat lehet. A veszteség mértéke és annak az egyén jelenlegi és jövőbeni életére való kihatása azonban az egyes tényállásokban eltérően értékelendő (Kúria Mfv.Y.10.179/2020/9. [48] bekezdés). A sérelemdíj összegszerűsége kapcsán a bírói gyakorlat ugyanakkor figyelemmel van a más, összehasonlításra alkalmas ügyekben meghatározott összegszerűségekre is (Kúria Pf.III.24.637/2002/4.). A felperes által hivatkozott ügy számos releváns ponton mutatott egyezőséget jelen eljárással: ugyanaz a baleset, ugyanaz az életszakasz, stabil, boldog családi háttér tört meg. Az egyedüli eltérés a két ügy között tehát abban állt, hogy jelen perben rendelkezésre állt egy szakvélemény arról, hogy a felperes nem szenvedett a szokásos mértéket meghaladó pszichés hátrányt a haláleset következtében.

[17] A szakvélemény értékelése kapcsán rögzítette, hogy a közeli hozzátartozó elvesztése miatt elszenvedett pszichés sérelmek körében különbséget kell tenni a halálesettel szokásosan együtt járó, normál szintet meg nem haladó pszichikai zavarok (sokk, gyász, fájdalom stb.) és a szokásos mértéket meghaladó pszichés hátrányok között. Utóbbi kapcsán szintén szükséges megkülönböztetni a lelki-érzelmi megbetegedéseket, melyek már önálló igény alapítására is alkalmasak – tipikusan a testi és lelki egészséghez való jog sérelmét – és azokat, melyek meghaladják ugyan a szokásos mértéket, de önálló igényt nem alapoznak meg. Utóbbiak a családban élés sérelmével kapcsolatos igény elbírálása során az összegszerűsége vonatkozó rugalmas keretek között, összegszerűséget növelő tényezőként értékelhetőek. A felperes a perben nem tudta eredményesen bizonyítani, hogy a közeli hozzátartozó elvesztésével szokásosan együtt járó mértéket meghaladó fájdalmat, vagy pszichés elváltozást szenvedett volna el. Az elsőfokú bíróság ugyanakkor nem értett egyet az alperes azon érvelésével, mely szerint e körülményt összegszerűséget csökkentő tényezőként kellene figyelembe venni. A család intézménye alkotmányos védelem alatt áll, és ha a károkozás folytán a család integritása megsérül, akkor sérül a felperesnek az a joga, hogy a

családon belüli szerepének megfelelően teljes családban éljen. A családban éléshez való jog, mint személyiségi jog megsértése esetén a sérelemdíjat ezért nem a gyász és a fájdalom, vagy a pszichés kár alapozza meg, hanem az a tény, hogy az édesapa halála miatt a családi életben negatív változás következett be. (Legfelsőbb Bíróság Pf.III.24.637/2002/4., BH2011.248.). A teljes családban éléshez való jog a testi épséghez és egészséghez való jogtól elkülönült, önálló személyiségi jog, mely azon a köztudomású tényen alapul, hogy a családhoz tartozás az ember életminőségét alapvetően befolyásolhatja. Külön bizonyítás nélkül is belátható, hogy a szülő halálától kezdve a gyermek nem részesülhet a családi együttlétből fakadó élményekből és a családi biztonság érzése is csökkenhet. Az édesapja elvesztésével a felperesnek megszűnt az a lehetősége, hogy édesapjával együtt, egymást kölcsönösen támogatva, kölcsönös apa-gyermek viszonyban élhessenek (BH2011.248). Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint ebből az következik, hogy amennyiben tetten érhető valamilyen pszichés többletterhelés, az legfeljebb összegszerűséget növelő tényező lehet, hiszen a családban éléshez való jog sérelmén belül értékelendő többlettényállási elem. Hiánya ugyanezen ok miatt nem csökkenti a megítélhető sérelemdíj mértékét, hiszen az alapsérelem továbbra is adott, az nem lesz kisebb vagy kevesebb attól, hogy nem rakódik rá többletkörülmény.

[18] Ennek kapcsán az elsőfokú bíróság hangsúlyozta, hogy a felperes nem vagyoni sérelmét nem befolyásolja megélésének objektív mértéke, ugyanis a személyiségi jogsérelem és a hátrány független attól, hogy a sérelmet szenvedett tudata mennyire fogja át a körülötte zajló folyamatokat. A család életének hátrányos megváltozása nyilvánvalóan hasonló mértékű hatással volt a felperesre is, mint a másik per ugyancsak stabil családi háttérrel rendelkező csecsemőkorú felperesére, annak ellenére, hogy a hosszú évekkel később elvégzett szakértői vizsgálat nem volt alkalmas a „tudatalatti hatások” feltárára (Fővárosi Ítéltábla Pf.7.20.913/2021/8. [51] bek.). Az adott konkrét ügyben a Kúria a szokásos mértéket meghaladó pszichés zavarok megállapítása nélkül, önmagában a családban éléshez való jog megsértése miatt tartotta megalapozottnak a felperes követelésével azonos mértékű sérelemdíj iránti igényt (Kúria Mfv.X.10.179/2020/9. [17] és [51] bekezdés). Mindezek miatt az elsőfokú bíróság álláspontja szerint nincs ténybeli vagy jogi indoka annak, hogy eltérjen a releváns kérdésekben azonos tényállás mellett megállapított összegű sérelemdíjtól.

[19] Utalt arra is, hogy a sérelemdíj összegét a jelenkori értékviszonyok alapján határozta meg.

Fellebbezés és fellebbezési ellenkérelem

[20] Az ítélet ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, kérve elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és a kereset elutasítását, másodlagosan az ítélet megváltoztatását és a marasztalás összegének csökkentését oly módon, hogy az „a 2.000.000.-forintot ne haladja meg”. Harmadlagosan kérte az elsőfokú bíróság ítéletének a hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság utasítását új eljárásra és új határozat hozatalára.

[21] Hivatkozásképpen előadta, hogy tekintettel a Ptk. 1:2. § (2) bekezdésére, a Ptk. nem tekinthető a Hjt. háttérjogszabályának, mert – szemben a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (régi Ptk.) vonatkozó rendelkezésével – az új Ptk. szerint a polgári jogi viszonyokra vonatkozó szabályokat kell a Ptk.-val összhangban értelmezni, nem általában a vagyoni viszonyokra vonatkozókat. A szolgálati viszony nem polgári jogi viszony, az azzal összefüggő igényekre a Ptk. rendelkezései nem alkalmazhatók. Az elsőfokú ítélet ezzel ellentétes megállapításai a Hjt. 3. §-ába és a Ptk. 1. §-ába ütköznek. Az új Ptk. azon része kivételével, amelyek alkalmazását a Hjt. kifejezetten előírja, nem alkalmazható, így az ítélet által hivatkozott Ptk. 2:43. § (1) bekezdése és 2:52. § (1) bekezdése sem. Utalt továbbá a Hjt. módosult 168. § (6)-(7) és (8) bekezdéseire.

[22] Hivatkozott arra, hogy a Hjt. szerinti kárigények érvényesítése során előzetes kártérítési eljárás lefolytatására van szükség. A kártérítési eljárást lezáró másodfokú határozat meghozatalával nyílik meg a bírósági jogorvoslat. Ezért mindazok az igények, amelyek a kártérítési kérelem benyújtását követő tényeken alapulnak, nem alapozhatják meg a jelen perben érvényesített sérelemdíj iránti igényt, mert azok vonatkozásában kötelezően lefolytatandó előzetes kártérítési eljárásra még nem kerülhetett sor. A jelen perben érvényesített sérelemdíj csak azokon a tényeken alapulhat, amelyek a kártérítési eljárást elindító kérelem előterjesztéséig keletkeztek.

[23] A perben a felperes többször módosított keresetében a teljes családban éléshez való jogának, valamint testi, lelki egészséghez való jogának sérülésére alapította az alperes által már önként teljesített 20.000.000.- forint sérelemdíjon felüli 5.000.000.- forintra irányuló igényét, hivatkozott továbbá az alperes felróható magatartására is. A Fővárosi Törvényszék 2022. november 17-én kelt 11.M.70.722/2022/3. számú végzésében figyelmeztette a feleket, hogy a határidőn túl megtett nyilatkozatokat és esetleges indítványokat a bíróság figyelmen kívül hagyja. A felperesi képviselő azonban a felhívásra nem nyilatkozott a január 17-i tárgyalási hatánapig, majd bírói kérdésre úgy nyilatkozott, hogy ez a felhívás elkerülte a figyelmét. Így a felperesi határidőn túli nyilatkozatok hatálytalanok, a perben nem kell és nem is lehet azokat figyelembe venni. Ezért a többször módosított kereseti kérelem végül három állításon alapul: azon, hogy a felperesnek sérült az egész családban való éléshez való joga, a testi és lelki egészséghez való joga, továbbá hogy az alperes közrehatott abban, hogy a munkáltatói mulasztás tényét ne lehessen kivizsgálni. A felperesnek azon perbeli nyilatkozatai, hogy a felperes testi és lelki egészséghez való hivatkozását a továbbiakban nem tartja fenn és a munkáltatói felróhatóságra a továbbiakban nem kíván hivatkozni, az elsőfokú bíróság korábbi végzésébe ütköznek, így a három alapvető hivatkozást kell vizsgálni a továbbiakban is.

[24] Hivatkozott a Fővárosi Ítéltábla Polgári Kollégiuma 1/2013. (VI. 17.) számú kollégiumi véleményére és ezzel összefüggésben előadta, hogy a felperesnek igazolnia kell, hogy melyik alperesi magatartás milyen személyiségi jogi jogsértést eredményezett. A perben kirendelt szakértő szakvéleménye alapján a testi, lelki egészség megsértésére alapított (további) sérelemdíj nem indokolt. A szakértői vélemény nem támasztja alá azon felperesi vélelmeket sem, hogy a felperes a jövőben a társadalomban való kapcsolódásban, illetve apaként nem, vagy kisebb mértékben tud helytállni, megfelelni, akadályozza személyisége teljes és zavartalan kiélését, hátrányosan hat az életminőségére. A szakértői vélemény azt sem

igazolja, hogy a felperes apja elvesztése miatt hátrányt szenved harmonikus lelki és értelmi fejlődése, képességei és jártasságai, érzelmi és akarati tulajdonságai, valamint műveltségi kifejlődésének terén, mint ahogy azt sem, hogy az apa elvesztése miatti sérelmes helyzet csak többlet erőfeszítéssel küzdhető le általa. Előadta, hogy a szakértői véleményből megállapítható, hogy a tragikus halálesetkor hat hónapos kisgyermeket édesanyja – nyilván nem tudatosan – bevonja saját gyászába és saját érzelmeit véli megnyilvánulni gyermekében is. Ezek a feltételezések azonban nem a gyermek, hanem édesanyja pszichés állapotából fakadnak. Mindezek alapján a peres eljárásban a felperes nem tudta igazolni, hogy a felperes testi, lelki egészséghez való joga sérült volna, így a kereset ebben a részében megalapozatlan. A felperes a 2023. január 17-i jegyzőkönyvben úgy nyilatkozott, hogy munkáltatói mulasztásra, felróhatóságra a továbbiakban nem hivatkozik, vagyis a sérelemdíj polgári jogi szankciójának, a preventív jellegének alkalmazása is teljességgel indokolatlan. Végül a teljes családban élés jogának sérülésére is hivatkozott a felperes. Az ítélet az előbbi két hivatkozást figyelmen kívül hagyva kizárólag ezen jogsérelemre alapítva marasztalta az alperest a már kifizetett 20.000.000.- forint fölött további 5.000.000.- forint sérelemdíjban és járulékában. Ez az ítéleti rendelkezés jogszabályellenes, mert nem indokolja az ítélet, hogy a határidő után tett nyilatkozatokat saját végzése ellenére miért vette figyelembe, vagyis, hogy miért szűkíti le az ítéletet kizárólag a családban élés jogának sérülésére, úgy, hogy a másik hivatkozásokat nem is tárgyalja, és a kereseti kérelem szerinti teljes összeget a három perbevitt hivatkozás közül csak egyetlenre leszűkítve teljes mértékben megítéli.

[25] Az alperes álláspontja szerint a családban élés jogának sérülése miatt már 2017-ben önként kifizetett 20.000.000.- forint a vonatkozó bírói gyakorlatot is figyelembe véve megfelelő összegű sérelemdíj. Az ítélet ezzel ellentétes rendelkezése jogszabálysértő, egyrészt mert az ítélet maga is megállapítja, hogy a jogsértés súlyán kívül a jogsértésnek a felperesre gyakorolt hatását is mérlegelni kell. A felperesi rokonok tanúkénti meghallgatásához képest mindenképpen objektívebbnek tekinthető a szakértő azon megállapítása, hogy „a felperes nem tudott gyászt vagy veszteségélményt megélni”. E körben hivatkozott a Kúria BH2020.235. számon közzétett döntésében foglaltakra és arra, hogy a körülmények bírói mérlegelése adott esetben akár azt is eredményezheti, hogy a jogsértő nem kötelezhető sérelemdíj megfizetésére. Ugyancsak ezt tartalmazza a BH2016.241. számon közzétett eseti döntés.

[26] Ezzel szemben az elsőfokú bíróság egy másik kúriai ítéletre hivatkozott, amelyben a Kúria a baleset idején szintén csecsemőkorú felperes számára a korábban önként kifizetett 20.000.000.- forinton túl további 5.000.000.- forint sérelemdíjat ítelt meg. Észrevételezte, hogy önmagában a hasonló körülmények még nem teremtik meg az automatikus átvétel feltételeit. A jogeset értékelésénél maga az ítélet is megemlíti egy fontos körülményt, nevezetesen azt, hogy a másik perben nem készült szakértői vélemény, tehát a tényállás feltárása hiányosabb volt. Az elsőfokú bíróságnak a konkrét perbeli tényállás feltárása, felderítése és az arról való döntés a feladata, nem pedig a Kúria valamelyest hasonló döntésének átvétele. Egy másik kúriai ítéletre is hivatkozik az ítélet, ami a felperes édesanyjának az ügyében született, a sérelemdíjat érvényesítő igényét azonban egyenként kell értékelni. Vagyis amennyiben a bíróság a felperes édesanyja ügyében hozott ítéletét is figyelembe venné, úgy kétszeresen értékelné ugyanazon körülményeket. Így az édesanyja elhúzódó gyászreakciója miatt számára többsérsérelemdíj került kifizetésre és mivel az édesanya a saját érzelmeit a fiára is kivetíti, amiatt még egyszer fizetnie kell az alperesnek

ugyanazon ok miatt, holott az édesanya gyászfeldolgozása a honvédség által nem elhárítható külső ok.

[27] A másodlagos kereseti kérelem körében előadta, hogy a Hjt. 168. § (6) bekezdése szerint a sérelemdíj fizetésre kötelezése a kártérítés szabályait kell alkalmazni. Tekintettel kell lenni ezért arra is, hogy a felperes nem tett eleget bizonyítási kötelezettségének. A szakvélemény a felperes testi, lelki egészségkárosodását nem támasztja alá, és a felperesnél a gyászreakciókat sem lehetett kimutatni.

[28] A harmadlagos petítum körében hivatkozott a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 2. § (1) bekezdésére, 3. § (1), (6) bekezdésére, 8. § (1)-(2) bekezdésére, 104. § (1) bekezdésére, 105. § (1)-(2) bekezdésére, 141. § (2) bekezdésére, 164. § (1) bekezdésére és 215. §-ára. Előadta, hogy a bíróság 11.M.70.772/2022/3. számú végzés hivatkozott része azzal a jogkövetkeménnyel jár, hogy a fél nyilatkozatának elmulasztását figyelmen kívül kell hagyni. Ezért a felperes 2023. január 17-én előterjesztett keresetmódosítása nem vehető figyelembe.

[29] A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult.

[30] Hivatkozásképpen előadta, hogy az elsőfokú bíróság helyesen és tényszerűen állapította meg a felperes tekintetében a konkrét személyiségi jog sérelmét, annak mértékét és helyesen jelölte meg mindazon körülményeket, amelyeket a felperes életében a néhai édesapja baleseti halála előidézett. A Ptk. 2:52. § (3) bekezdése alapján helyesen vizsgálta a jogsértés felperesre gyakorolt hatását, azt, hogy a család addigi élete összeomlott és a felperest jelentős veszteség érte. Az alperes egyik fellebbezési kérelme sem alapos, a hatályon kívül helyezés körében nem jelölte meg annak jogi alapját és az elsőfokú eljárás olyan lényeges szabályainak megsértését, amely az ügy érdemi eldöntésére kihatott és annak orvoslása a másodfokú eljárásban nem lehetséges vagy nem ésszerű. Emellett a másodlagos fellebbezési kérelem nem is határozott.

[31] Iratellenesen állította az alperes, hogy a sérelemdíjra vonatkozó kereseti kérelem jogalapjaként a teljes családban élés jogát csak a 2023. január 17-i tárgyaláson jelölte meg a felperes, ezt ugyanis már a keresetlevelében konkrétan meghatározta, valamint az ezt követő nyilatkozatok is tartalmazták azt. Az állomány tagja közeli hozzátartozója személyiségi jogának megsértése és a kompenzálásra hivatott sérelemdíj mértékének megítélése kapcsán a Ptk. vonatkozó rendelkezései voltak az irányadóak, melyek nem követelték meg megelőző eljárás lefolytatását, és azonos jogkérdés kapcsán a bíróságok egyöntetűen ezzel egyezően foglaltak állást.

[32] Az alperes helytelenül értelmezte a perbeli szakértői vélemény megállapításait, a szövegkörnyezetéből és szerkezetéből kiemelt mondatokra hivatkozott. A szakvéleményt a maga egészében és összefüggésében szükséges értelmezni. A szakértőnek a jelenre vonatkozó megállapításai nem zárják ki a jövőben bekövetkező negatív irányú változásokat. Utalt a Fővárosi Ítéltábla 7.Pf.20.913/2021/8. számú ítéletében foglaltakra, mely szerint azt, hogy általában milyen kihatással van egy csecsemőkorú gyermek életére az édesapa korai elvesztése, a bíróság mint köztudomású tényt vette figyelembe, hiszen éppen ezen általános tudomások szolgáltak alapul ahhoz, hogy a családban éléshez való jog előbb a bírói gyakorlatban, majd az új Ptk. által kodifikáltan is önálló személyiségi jogként legyen elismerve.

[33] Az alperes helytelen tartalommal hivatkozott a tanúvallomásokra azt sugallva, hogy a tanúk esetleg nem voltak elfogulatlanok. A tanúk igazmondási kötelezettség terhével tették meg tanúvallomásaikat, szavahihetőségüket semmilyen körülmény nem kérdőjelezte meg. A felperessel való családi kapcsolat, valamint a baráti viszony tette lehetővé, hogy a tanúknak közvetlen információja volt a felperes által elszenvedett vagyoni sérelemről (Kúria Pfv.III.20.098/2018/8.).

[34] Tévesen tartalmazza a fellebbezés, hogy a felperes édesanyjának a balesetből fakadó sérelemdíj igényét a bíróság a perben a felperes vonatkozásában kétszeresen értékelte. Az elsőfokú ítélet egészen más szempontból hozta összefüggésbe az anyai sérelmeket a jelen üggyel. A kialakult bírói gyakorlatra figyelemmel a bíróság köztudomású tényként értékelte, hogy a szülők életminőségének romlása általában együtt jár a csecsemő, illetve kiskorú gyermekük életminőségének romlásával még abban az esetben is, ha ezt – életkora miatt – nem élményszerűen éli át a gyermek (Fővárosi Ítéltábla 7.Pf.20.913/2021/8.). Külön bizonyítás nélkül is belátható, hogy a gyász miatt pszichés nehézségekkel küszködő szülő nehezebben tudja betölteni saját szülői szerepét. Kiemelte, hogy a sérelemdíjra való jogosultsághoz a jogsértés tényén kívül további hátrány bekövetkezésének bizonyítása nem szükséges. Álláspontja szerint kiemelt jelentőséget kell tulajdonítani annak, hogy a perbeli káresemény milyen hatással volt a károsult hozzátartozóira, figyelembe kell venni továbbá az elhunytnak a hozzátartozó viszonylatában a család életében betöltött szerepét. Maga is hivatkozott a Fővárosi Ítéltábla Polgári Kollégiuma 1/2013. (VI. 17.) számú kollégiumi véleményében írtakra, és arra, hogy annak megállapítása szerint az új Ptk. alapján önmagában a személyiségi jogot sértő magatartás minősül kötelemkeletkeztető ténynek, ezért kizárólag ennek rögzítése és körülírása szükséges. Meg kell jelölni a megsértett személyhez fűződő jogot is, kivéve, ha ennek mibenléte az előadott tényekből egyértelműen megállapítható.

[35] A Kúria már hivatkozott, ugyanezen balesettel kapcsolatos ügyben hozott ítéletében is rámutatott, hogy a bíróságnak vizsgálnia kell, hogy az alperesi határozathozatalakor figyelembe vett mérlegelési szempontokon túlmenően vannak-e még olyan körülmények, amelyek a sérelemdíj emelését indokolják. Figyelemmel arra, hogy a perbeli időben alkalmazandó jogszabályok nem írtak elő a személyiségi jogsérelemből eredő igények kapcsán megelőző eljárást, így semmiképpen nem lehetett akadálya annak, hogy a perben egyéb körülményeket is előadjon a felperes. Hivatkozott a Kúria Mfv.VIII.10.097/2022/4. és az Mfv.X.10.064/2020/4. számú ítéletére, melyben a bíróság mindenekelőtt a jogsérelemnek az eset objektív körülményeiből is megállapítható súlyát vette

figyelembe. Kétségtelen tény, hogy a felperes rendkívül súlyos mértékű, visszafordíthatatlan sérelmet szenvedett a perbeli balesettel összefüggésben, mely jelentős és végleges negatív változásokkal jár a felperes életkörülményeire is.

[36] A másodlagos fellebbezési kérelem kapcsán hivatkozott a Kúria Mfv.X.10.179/2020/9. számú ítéletére és arra, hogy ahhoz képest jelen per többlet tényállási eleme, hogy a felperes szülei házastársak voltak és boldog házasságban éltek. Hivatkozott továbbá a BH2011.248. számú döntésre. Az elsőfokú bíróság helytállóan értelmezte a kúriai ítéletet, és azt, hogy a szokásos mértéket meghaladó pszichés zavarok megállapítása nélkül önmagában a családban éléshez való jog megsértése miatt tartotta megalapozottnak a felperes követelésével azonos mértékű sérelemdíj iránti igényt. Így nincs ténybeli vagy jogi indoka annak, hogy eltérjen releváns kérdésekben az azonos tényállás mellett megállapított összegű sérelemdíjtól. Hivatkozott a súlyos inflációs folyamatokra is.

[37] A harmadlagos fellebbezési kérelem kapcsán hivatkozott a régi Pp. 146. § (1) bekezdésére, melynek értelmében nem volt lehetőség a felperesi nyilatkozatok figyelmen kívül hagyására, valamint a 146. § (5) bekezdés a) pontjára, mely szerint nem keresetváltoztatás az, ha a felperes a keresettel érvényesített jog megváltoztatása nélkül annak megalapozására újabb tényeket hoz vel, vagy a felhozottakat kiigazítja.

A másodfokú bíróság döntése és annak jogi indokai

[38] Az alperes fellebbezése – az alábbiak szerint – megalapozatlan.

[39] A másodfokú bíróság megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a szükséges bizonyítást lefolytatta, az alapján helyesen állapította meg a tényállást és a megfelelő jogszabályi rendelkezések helytálló alkalmazásával, a bizonyítékok okszerű mérlegelésével hozott érdemi döntése is helyes, ezért azt a másodfokú bíróság a régi Pp. 253. § (2) bekezdése alapján – helyes indokainál fogva – hagyta helyben.

[40] A másodfokú bíróság a fellebbezés kapcsán az alábbiakra mutat rá az elsőfokú ítéletben foglaltak szükségtelen megisméltése nélkül:

[41] A perbeli időben alkalmazandó Hjt. 174. § (1) bekezdése szerint a honvédség köteles megfizetni az állomány tagja közeli hozzátartozójának vagy élettársának a személyiségi jogainak megsértésével összefüggésben felmerült sérelemdíjat is. Csak 2019. január 1-től hatályosak azok az alperes által hivatkozott Hjt.-beli rendelkezések, melyek a sérelemdíj fizetés kötelezés feltételeire, a bizonyításra, a sérelemdíj mértékére vonatkoznak és meghatározzák, hogy a sérelemdíj mértékét az eset körülményeire – különösen a jogsértés

súlyára, ismétlődő jellegére a felróhatóság mértékére, a jogsértésnek a sértettre és környezetére gyakorolt hatására – tekintettel egy összegben kell meghatározni (2018. évi CX. törvénnyel beiktatott Hjt. 173.§ (1a) folytán alkalmazandó Hjt. 168. § (6), (8) bekezdése.). A perbeli időszakban és a határozatok megszületése idején azonban a Hjt. nem tartalmazott ilyen külön szabályt a sérelemdíjra, bár annak megfizetéséről rendelkezett. Ennek folytán helyesen alkalmazta az elsőfokú bíróság törvényi analógia útján a Ptk. felhívott rendelkezéseit, a Ptk. 2:52. § (1)-(3) bekezdését és a 2:43. § (1) bekezdés b) pontját, mivel az a hasonló típusú munkaviszonyokra is alkalmazandó. A későbbi jogszabálmódosítás is ezt igazolja. Miként arra a Kúria precedensképes és az elsőfokú bíróság által is hivatkozott Mfv.VIII.10.097/2022/4. számú határozatában rámutatott, a Ptk. általában nem háttérjogszabálya a Hjt-nek, de a személyiségi jogsértés miatt felmerülő, a Hjt. 173. §-ában és 174. §-ában szabályozott sérelemdíj a Ptk. 2:52. §-a szerinti sérelemdíjjal azonos jogintézményt jelent az eltérő szabályozás hiányára figyelemmel. A Hjt. 173. § (1/A.) bekezdése csak 2019. január 1-től tartalmaz a sérelemdíj megállapítása kapcsán a Hjt. 168. § (6)-(8) bekezdésének alkalmazására utalást, amely az egyes törvényeknek a Magyar Honvédség új szervezeti rendjének kialakításával összefüggő módosításáról szóló 2018. évi CX. törvénnyel került beiktatásra a Hjt-be a Ptk. 2:52. § (2) és (3) bekezdésének átültetésével. Így a bíróságok a Ptk. előírásait jogszabálysértés nélkül helyesen értelmezték és alkalmazták [64-65. oldal].

[42] Megalapozatlan az alperes azon fellebbezési hivatkozása, hogy azok az igények, amelyek a kártérítési kérelem benyújtását követő tényeken alapulnak, nem alapozhatják meg a jelen perben érvényesített sérelemdíj iránti igényt. Az elsőfokú bíróság helyesen hivatkozott a Kúria precedensképes Mfv.VIII.10.097/2022/4. számú határozatában foglaltakra, mely a perbeli időben alkalmazandó Hjt. rendelkezései alapján rögzítette: jelen per alperese előtt lefolytatott kártérítési eljárás során előterjesztett bizonyítékon túl az elhunyt hozzátartozójának lehetősége volt a bírósági eljárásban új tényeket, körülményeket, bizonyítékokat előterjeszteni. A családi élethez való jog kapcsán mindösszesen ez történt, az elsőfokú bíróság értékelte a felek előadásait, tanú- és szakértői bizonyítást folytatott le.

[43] A felperes végső kereseti kérelmében a családi élethez való jog sérelmére alapította további sérelemdíj megfizetésére irányuló követelését, az alperes felróhatóságára és mulasztására a továbbiakban nem hivatkozott, a felperes testi és lelki egészség sérelmére alapított igényétől elállt. Tévesen hivatkozott arra az alperes fellebbezésében, hogy a felperes ezen nyilatkozatai hatálytalanok. A régi Pp. nem rendelkezik ilyen jogkövetkezménnyel, a felperes a tárgyalás berekesztéséig - figyelemmel az alperes által hivatkozott jogszabályhelyekre is - nem volt elzárva attól a lehetőségtől, hogy keresetét a jogi hivatkozások (felróhatóság, mulasztás), illetve az érvényesített személyiségi jog fajtája (egészség és testi épséghez való jog) tekintetében módosítsa, ezt a régi Pp. 146. § (1) bekezdése sem zárja ki, sőt: e jogszabályhely kifejezetten úgy rendelkezik, hogy a felperes a keresetét az elsőfokú ítélet hozatalát megelőző tárgyalás berekesztéséig bármikor megváltoztathatja, feltéve, hogy a megváltoztatott keresettel érvényesített jog ugyanabból a jogviszonyból ered, mint az eredeti kereset, vagy azzal összefügg. A régi Pp. 141.§ (6) bekezdése mindösszesen a felhívás ellenére alapos ok nélkül késedelmesen előterjesztett tényállítások, nyilatkozatok, bizonyítékok előterjesztését szankcionálja oly módon, hogy a bíróság a fél előadásának, előterjesztésének bevétele nélkül határoz, a perbeli eset azonban nem tartozik ebbe a körbe. Helytálló a felperes azon meglátása is, hogy a jogi hivatkozások

megváltoztatása (felróhatóságra hivatkozás) egyébiránt nem is minősül keresetváltoztatásnak, figyelemmel a régi Pp. 146.§ (5) bekezdésére is. Mindezek alapján az elsőfokú bíróság helytállóan járt el, amikor kizárólag a családban éléshez való jog alapján bírálta el a keresetet.

[44] Helytállóan hangsúlyozta az elsőfokú bíróság, hogy a teljes családban éléshez való jog a testi épséghez való jogtól elkülönült, önálló személyiségi jog, amely azon a köztudomású tényen alapul, hogy a családhoz tartozás az ember életminőségét alapvetően befolyásolja. Külön bizonyítás nélkül is belátható, hogy a szülő halálától kezdve a gyermek nem részesülhet családi együttlétből fakadó élményekből és a családi biztonság érzése is csökkenhet. A személyiség lényegéhez tartozik a családi élet és a családi kapcsolatok megélése (Fővárosi Ítéltábla Pf.6.20.454/2022/6.). A bírói gyakorlat szerint hozzátartozó elvesztéséből eredő nem vagyoni kárigény alapja a teljes családban éléshez való jog sérelme abban az esetben lehet, ha a károsult igazolta, hogy a káreseményt megelőzően hozzátartozójával a teljes családban éléshez való személyiségi joga által védett szoros, egymást támogató, egymást segítő családi kapcsolat állt fenn. A család intézménye alkotmányos védelem alatt áll, és ha károkozás folytán a család integritása megsérül, akkor sérül a felperesnek az a joga, hogy a családon belüli szerepnek megfelelően teljes családban éljen. A bekövetkezett hátrányok csökkentésére alkalmas kárpótlás mértékét a károkozás idején fennálló ár- és értékviszonyok alapján, más összehasonlításra alkalmas ügyekben meghatározott kár mértékkel összevetve kell meghatározni (Pfv.III.20.606/2018/4.).

[45] Helytálló az az elsőfokú ítéleti megállapítás is, hogy önmagában ezen jogsértés a konkrét perbeli esetre vetítve magasabb összegű sérelemdíjat alapoz meg, figyelemmel az elsőfokú bíróság által részletesen értékelt körülményekre, melyek közül kiemeli a másodfokú bíróság az alábbiakat: a tanúk igazolták a felperes, édesanyja és édesapja közötti korábbi boldog, szeretetteljes, gondoskodó kapcsolatot. A jogsértés súlya kiemelkedően nagy, a személyiségi jogsértés tartós, a felperes egész életére kiható. A felperes hat hónapos volt, amikor elvesztette egészséges, fiatal, aktív, hozzá szeretettel és gondoskodással forduló édesapját. Ez pótolhatatlan veszteség, mely olyan korai szakaszban érte őt, hogy annak súlyát felfogni sem volt képes, emiatt – objektíve – nem volt képes a gyász megélésére. Az azonban, hogy benne ez nem tudatosodott, az egyértelmű és nyilvánvaló veszteséget nem érinti. Az elsőfokú bíróság helytállóan utalt a bírói gyakorlatra, mely szerint a közeli hozzátartozó halála esetén érvényesített nem vagyoni kárigényt/sérelemdíjat nem a gyász és fájdalom alapozza meg, hanem a teljes családban éléshez fűződő személyiségi jog sérelme (Pf.III.24.637/2002/4.). A felperes önálló életének kialakulásáig még rendkívül hosszú idő van hátra, a felperes egész további életében hiányozni fog az édesapja. Az elsőfokú bíróság helyesen értékelte a tanúvallomásokat is, melyek alátámasztották, hogy a felperes folyamatosan keresi az édesapját, aki az érzelmi, fizikai és anyagi biztonságot jelentette volna számára.

[46] Az igazságügyi szakértői vélemény hangsúlyozta, hogy a következmények kialakulásában jelentős szerepe van a gyermek környezetének, így elsősorban az anyának, nagyszülőknek, illetve a későbbiek során esetlegesen belépő nevelőapának. A szakértői vélemény összegzése szerint az édesanya – akinek primer módon saját pszichikumával kellett megküzdeni a társa, gyermekének apja elvesztésének gyászával – mindent megtesz annak érdekében, hogy a gyermekben az általa nem ismert apáról pozitív kép, tisztelet, szeretet,

büszkeség alakuljon ki és a gyermek elkerülhesse az apa elvesztésével amúgy együtt járó traumákat. A gyermek számára fontos referencia személy, az édesanya által megélt veszteségtudatot a gyermek képes appercipálni, azonban az édesanya megfelelő nevelési képességének, gyakorlatának köszönhetően erre a veszteségtudatra visszavezethető kifejezett trauma a gyerekekben nem volt kimutatható.

[47] A Ptk. 2:52. § szerint a sérelemdíj mértékét a bíróság az eset összes körülményeire – különösen a jogsértés súlyára, ismétlődő jellegére, a felróhatóság mértékére, a jogsértésnek a sértettre és környezetére gyakorolt hatására – tekintettel egy összegben kell meghatározni. A jogsérelem sértettre és környezetére gyakorolt hatása körébe tartozik az is, hogy a szakértői vélemények szerint a deficit tünetek nem a gyermekben, hanem az édesanyában alakultak ki, de ez továbbra is nyilvánvalóan érinti a gyermeket, aki ezt érzékeli. Ez nem jelent kétszeres értékelést, mert ez a felperes életére tényleges és jelentős hatással bír.

[48] Az alperes hivatkozásával szemben az elsőfokú bíróság nem a kúriai ítéletet emelte át, hanem értékelte az eset összes körülményeit és e körben részletes és alapos indokolást adott. Ugyanakkor figyelemmel volt a Kúria Mfv.X.10.179/2020/9. számú precedensképes határozatára is: egyrészről annak elvi tartalmát is megtartotta, mely szerint a sérelemdíj összege mindig az eset összes körülményének vizsgálatával, a jogsértéssel közvetlenül okozott hátrány mibenlétének figyelembevételével és a Ptk. 2:52. § (3) bekezdésében meghatározott szempontok mérlegelése alapján határozható meg, másrészről pedig tekintettel volt arra, mint összehasonlításra alkalmas ügyben meghatározott összegszerűsége (Kúria Pf.III.24.637/2002/4.).

[49] Az alperes hivatkozása a BH2016.241. és a BH2020.235. számú eseti döntése megalapozatlan, ugyanis a konkrét perben nem lehet vitatott az, hogy a felperest nagyon súlyos jogsérelem, hátrány érte a jogsértés következményeképpen, mely egész életére kihat.

[50] Az elsőfokú bíróság – a fentiekén túl – helytállóan értékelte az ár- és értékviszonyokat és a sérelemdíj kompenzációs célját is. Az értékelt körülmények összességében a sérelemdíj 5.000.000.- forinttal történő megemelését indokolták attól függetlenül, hogy a felperes korábbi jogi hivatkozását a sérelemdíj magánjogi büntetés funkciójára nem tartotta fenn, a testi-, lelki egészségsérelemre vonatkozó kereseti kérelmétől pedig elállt. Ezen összeg biztosítja a megfelelő kompenzációt annak ellenére is, hogy az alperes egyéb módon, például lakástámogatás járadékkal is igyekezett segíteni a felperes helyzetét.

[51] Mindezekre tekintettel a másodfokú bíróság a rendelkező részben foglaltak szerint határozott.

[52] A sikertelenül fellebbező alperes a régi Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles a felperes másodfokú perköltségének megfizetésére, melynek összege a felperes költségfelszámításán és a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (5)-(6) bekezdésén alapul, melynek során értékelte a bíróság, hogy a másodfokú tárgyaláson a felperesi jogi képviselő nem jelent meg.

[53] Az alperes tárgyi illetékmentes az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 5. § (1) bekezdése alapján, így a tárgyi költségfeljegyzési jogos perben le nem rótt fellebbezési illetéket a Magyar Állam viseli. Az illeték mértéke az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 46. § (1) bekezdésén alapul.

[54] Az ítélet elleni fellebbezést a Pp. 233. §-a kizárja.

Budapest, 2023. április 25.

dr. Bicskei Ildikó s.k.
a tanács elnöke

dr. Kulisity Mária s.k.
előadó bíró

dr. Kovács Edit s.k.
bíró